

Miljödepartementet

Växjö kommuns yttrande över Länsstyrelsen i Uppsala läns remiss av rapport Underlag om lokal och regional klimatomställning inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen

Kommunstyrelsen har genom sitt arbetsutskott den 6 december beslutat att lämna följande yttrande i ärendet.

Länsstyrelsen i Uppsala län har fått i uppdrag av regeringen att analysera förutsättningar för kommuner, regioner och andra relevanta aktörer för att styra mot minskade utsläpp så att klimatmålen nås, samt att vid behov föreslå förändringar och åtgärder från nationell nivå som underlättar lokal och regional klimatomställning.

Resultatet presenteras i en rapport där tio övergripande förslag beskrivs som lämpliga för att skynda på klimatomställningsarbetet. Växjö kommun ser i allmänhet positivt på de olika förslag som presenteras i rapporten.

Syftet med rapporten var att ta fram analyser och förslag till styrmedel och andra åtgärder som bidrar till en lokal klimatomställning i hela landet. Det kan även handla om förändringar som gör att befintliga stöd kan tillvaratas bättre.

Rapporten presenterar tio övergripande förslag som anses lämpliga för en framgångsrik och påskyndad klimatomställning lokalt och regionalt. Generellt kan sägas att Växjö kommun anser att det är viktiga delar som fångats upp i rapporten och ser i allmänhet positivt på de tio förslagen som presenteras mer ingående nedan.

Förslag 1. Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning

Förslaget innebär att det tillsätts en nationell samordnare med uppdrag som förändringsledare för att öka takten och underlätta för kommuners och regioners klimatomställning. Det kan jämföras med de samordningsuppdrag som finns för Fossilfritt Sverige och Agenda 2030. Samarbete föreslås ske med bland annat SKR, Klimatkommunerna och Viable Cities. Samordnaren ska ta vara på de många goda erfarenheter och lärdomar som finns i kommuner och regioner.

Det föreslås också att den nationella samordnaren får i uppdrag att utveckla en nationell färdplan för kommuners och regioners klimatomställning. Kommuner ska kunna ställa sig bakom denna färdplan och då också ha möjlighet att söka ekonomiskt stöd till informationsinsatser med mera.

- Växjö kommun tycker detta är positivt.

Förslag 2. Myndighetslyft för kommuner och regioners klimatomställning

Förslaget består av olika delar. I detta finns bland annat att utveckla samverkan mellan olika myndigheter för att minska risken för målkonflikter i styrmedel samt att samla information om styrmedel och kunskapsunderlag på en gemensam plattform för på så sätt göra det enklare för kommuner att få stöd i den lokala klimatomställningen.

- Växjö kommun tycker detta är positivt och kan konstatera att inom ramen för klimatkontrakten i "Klimatneutrala städer 2030" har signerande myndigheter redan tagit de första stegen i det här arbetet.

Förslag 3. Klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner

Förslaget innebär att det ska tas fram ett flerårigt ekonomiskt stöd till kommuner för att kunna finansiera en strategisk klimatomställningsfunktion eller andra åtgärder som främjar den strategiska klimatomställningen. Stödet blir villkorat så att kommunerna beskriver vilka åtgärder som blir möjliga med stödet. Stödet motsvarar i storleksordningen ca 1 miljon per kommun och år.

- Växjö kommun konstaterar att Sveriges kommuner har olika förutsättningar att bedriva ett effektivt strategiskt klimatarbete. Mindre kommuner kan ha en person som har samma uppdrag som i lite större kommuner fördelas på ett tiotal personer. Stödet påminner i sin utformning till stödet till kommunal energirådgivning och kan mycket troligt bli ett uppsving för ett stort antal kommuner. Växjö kommun anser också att det är bra att förslaget innebär att det finns ett val att använda stödet till antingen finansiering av en tjänst eller direkta åtgärder.

Förslag 4. Standardiserad redovisning av klimatåtgärder

Förslaget innebär att ett uppdrag ges för att förbättra och nyansera den klimatstatistik som presenteras nedbrutet på lokal nivå.

- Växjö kommun ser positivt på detta, inte minst om det dels möjliggör att statistik presenteras tidigare i tiden, dels om utvecklingen går mot tillgång till statistik om konsumtionsbaserade utsläpp på lokal nivå. Detta underlättat i arbetet med att se effekterna av de åtgärder som genomförs på lokal nivå.

Förslag 5. Förstärkt uppdrag till länsstyrelsen för att leda och koordinera energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå

Förslaget innebär tillskjutande av resurser till länsstyrelsen för att stötta upp i det regionala klimatomställningsarbetet.

- I Kronoberg finns redan ett aktivt arbete där länsstyrelsen på olika sätt samordnar aktörer i klimatomställningsarbetet. Växjö kommun kan inte riktigt avgöra vilket behov som finns att ytterligare medel tillskjuts till detta arbete utan anser att det är något länsstyrelserna får yttra sig om.

Förslag 6. Regional upphandlingssamordning

Förslaget innebär att upphandlingsmyndigheten erhåller medel som kan sökas av främst kommuner för att enklare kunna ta ett regionalt samordningsansvar för upphandling.

- Växjö kommun har sedan länge goda erfarenheter av att låta andra kommuner i Kronoberg delta i de upphandlingar som Växjö kommun gör. Detta innebär ett effektivare arbete och möjligheten till att tuffare klimatkrav ställs från flera kommuner. Växjö kommun är positiva till att medel frigörs att söka för kommuner, regioner etc för att utveckla detta arbete.

Förslag 7. Regional mobilitets- och tillgänglighetsfunktion

Förslaget innebär stöd till regioner för att tillsätta samordningsfunktioner för ökad fossilfri mobilitet och tillgänglighet samt transporteffektivitet. I uppdraget ligger att stötta och samordna kommuner och andra aktörer i det mobilitetsarbetet. Funktionen föreslås också vara delaktig i framtagandet av regionala trafikstrategier med mera.

- Resande och transporter står för den absoluta majoriteten av de territoriella koldioxidutsläppen i Växjö. Växjö kommun anser därför att det är viktigt att flera aktörer jobbar aktivt med olika åtgärder som leder till ett mer hållbart resande. Det finns redan idag ett regionalt arbete där bland annat hållbar mobilitet är ett återkommande tema. Det kan ju dock se olika ut i olika regioner så Växjö kommun är därför positiva till att möjligheten föreslås, men anser att det är regionerna som bättre kan svara på behovet.

Förslag 8. Ökade klimatkrav i offentlig upphandling

Förslaget innebär att medel tilldelas upphandlingsmyndigheten för att ta fram och upprätthålla vägledningar för utformning av kommuners och

regioners upphandlingsriktlinjer samt fördjupade vägledningar inom områden med extra betydelse för klimatpåverkan. Detta kan handla om fordon, drivmedel, byggnation, livsmedel, plast och IT-utrustning.

- Växjö kommun anser offentlig upphandling är ett viktigt styrmedel för att bidra till minskat klimatavtryck. Upphandlingsmyndigheten spelar en nyckelroll här. Växjö kommun tror dock att istället för att ta fram vägledningar för upphandlingsriktlinjer så har kommuner och regioner större nytta av att upphandlingsmyndigheten utvecklar arbetet med att ta fram fler konkreta exempel på vilka klimat- och hållbarhetskrav som kan ställas i olika upphandlingar.

Förslag 9. Ökad implementeringsförmåga för kolinbindning via återvätning

Ökad kolinbindning kan ske genom återvätning av tidigare utdikad skogsmark samt restaurering och skapande av våtmarker. Rapporten föreslår satsningar för ökad lokal kompetenshöjning om detta, samt en förlängning till 2030 av de befintliga satsningar som finns tillgängliga för att öka restaurering och återskapande av våtmarker.

- Växjö kommun tycker detta är positivt.

Förslag 10. Utred tillstånds- respektive anmälningsskrav för stora energi- och eleffektanvändare.

Rapporten föreslår att det utreds huruvida vissa energi- och eleffektanvändare bör omfattas av tillstånds- och anmälningsskrav. Det kan till exempel avse serverhallar och större laddinfrastrukturer. Fördelen med detta anses vara att det då skulle kunna underlätta i planeringsarbetet med att föreslå lämplig lokalisering av sådana verksamheter.

- Växjö kommun ser positivt på att frågan kan utredas vidare.

Den ekonomiska konsekvensen för Växjö kommun av detta förslag har inte bedömts. Det kan dock konstateras att det finns förslag i rapporten som innebär möjligheter för kommunen att få ekonomiskt stöd för till exempel en strategisk klimatomställningstjänst och åtgärder kopplat till regional upphandlingssamordning.

En stor del av rådigheten för minskad klimatpåverkan ligger på politiska beslut av kommuner och regioner, men det finns också behov av att olika styrmedel på nationell nivå underlättar i det lokala och regionala arbetet. Länsstyrelsen i Uppsalas rapport presenterar ett antal åtgärder som möjliggör en positiv förflyttning framåt i det lokala klimatarbetet.

En snabbare minskning av utsläppen av växthusgaser är också en förutsättning för att hålla nere de värsta konsekvenserna av klimatförändringarna, vilket innebär att förslagen också kan ha positiv påverkan på barn, både nu och i framtiden.

Om förslagen i rapporten genomförs kan det skapa bättre förutsättningar för att Växjö ska kunna minska de territoriella växthusgasutsläppen. Detta ligger helt i linje med Hållbara Växjö 2030 och är ett nödvändigt steg på vägen mot Växjös vision om att vara en fantastisk plats att bo, leva och verka på för invånare, företagare och besökare – idag och i framtiden.